

seria
BEZDROŻA
CLASSIC

Bezdroża

Włochy północne

Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu

ERGO
HESTIA

Ubezpieczenie
w podróży

10 ZASAD

ODPOWIEDZIALNEGO PODRÓŻOWANIA

PODRÓŻUJ ODPOWIEDZIALNIE – DBAJ O ŚRODOWISKO
I DZIEDZICTWO KULTUROWE KRAJÓW I REGIONÓW, KTÓRE ZWIEDZASZ

1

Zaplanuj swoją podróż
i przygotuj się do niej.

2

Naucz się choćby kilku słów i zwrotów
w języku kraju czy regionu, który odwiedzasz.

3

Kupuj lokalne
produkty i pamiątki.

4

Korzystaj z usług miejscowych
ludzi, tak by jak najwięcej
Twoich wydatków wspierało
lokalną gospodarkę.

5

Kosztuj miejscowej kuchni,
kupuj sezonowe produkty
spożywcze na targach
i jarmarkach.

6

Szanuj mieszkańców, ich kulturę
i tradycję, staraj się nie zwracać
na siebie uwagi strojem
i zachowaniem zupełnie
odmiennym od miejscowych
zwyczajów, proś o zgodę, gdy
chcesz zrobić komuś zdjęcie.

7

Nie zostawiaj po sobie śmieci,
szczególnie w miejscach cennych
przyrodniczo i parkach narodowych.

8

Dbaj o dziedzictwo kulturowe, nie zostawiaj po
sobie śladu, zwiedzając obiekty zabytkowe
i stanowiska archeologiczne.

9

Korzystaj z ekologicznych
środków transportu
i komunikacji publicznej.

10

Podróżuj aktywnie i poznawczo!

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to!
- Nasza społeczność

Włochy północne

Wszystkie drogi
prowadzą do Rzymu

*Każdy człowiek cywilizowany
ma dwie Ojczyzny: własną i Włochy*
Henryk Sienkiewicz

Kup książkę

Poleć książkę

Niezbędnik turysty

zawsze pod ręką

Polskie placówki dyplomatyczne

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej we Włoszech,

Rzym, Via P.P. Rubens 20 (Monti Parioli), ☎ +39 06 36204200 (centrala);

@ ambaroma@msz.gov.pl,
www.rzym.msz.gov.pl.

Elektryczność

W włoskiej sieci elektrycznej płynie prąd o napięciu 230 V i częstotliwości 50 Hz. Najczęściej spotkamy gniazdko takie jak w Polsce (typ C i F), zdarzają się też gniazdko typu L (można kupić przejściówkę).

Ważne telefony

Policja: **113**
Karabinierzy: **112**
Straż pożarna: **115**
Pogotowie: **118**
Pomoc drogowa: **116**

Numery kierunkowe

Do Polski: +48
Do Włoch: +39

Strefa czasowa

Włochy leżą w tej samej strefie czasowej co Polska – obowiązuje czas letni: UTC+2 oraz czas zimowy: UTC+1.

Wjeżdżając na teren Włoch, nie musimy przestawiać zegarków.

Turystyczny savoir-vivre

- Włosi są bardziej swobodni i bezpośredni w kontaktach niż wiele innych nacji. Mają też inną barierę dotykową.
- Do kościołów należy wchodzić z zakrytymi ramionami, w spodniach lub spódnicach za kolana. Trzeba też wyłączyć telefony komórkowe.
- Nie należy fotografować ludzi bez ich zgody. Często w muzeach i kościołach zabronione jest robienie zdjęć (lub zdjęć z fleszem – jasne światło może uszkadzać malowidła).
- Nie ma zwyczaju zostawiania napiwków. Do rachunku w restauracji zawsze doliczane jest tzw. *coperto*.
- We włoskich restauracjach, barach i kawiarniach, a także w pociągach jest surowo przestrzegany całkowity zakaz palenia.

Kup książkę

Poleć książkę

Przepisy drogowe

- W samochodzie musimy mieć trójkąt bezpieczeństwa i kamizelkę odblaskową (apteczka nie jest wymagana).
 - Poza miastem należy mieć zawsze włączone światła.
 - Ograniczenia prędkości: teren zabudowany 50 km/godz., droga krajowa 70 km/godz., droga szybkiego ruchu 90 km/godz., autostrada 130 km/godz.
 - Dopuszczalny poziom alkoholu we krwi: 0,5 promila.
- Więcej – zob. s. 52.

Zagrożenia

- W dużych miastach: drobna przestępczość, kradzieże torebek, smartfonów itp.
- Na plaży: przegrzanie, odwodnienie; do morza najlepiej wchodzić w butach plażowych – w wielu miejscach przy brzegu żyją jeżowce – nadeptnięcie na nie kończy się bolesną i trudno gojącą się raną.
- Samotnym kobietom odradza się podróżowanie autostopem – Południowcy często traktują próbę zatrzymania samochodu przez dziewczynę jako jednoznaczną propozycję.

Przydatne zwroty

0 zero
1 uno
2 due
3 tre
4 quattro

5 cinque
6 sei
7 sette
8 otto
9 nove

10 dieci
100 cento
200 duecento
1000 mille

Dzień dobry (do obiadu)..... Buon giorno
Dzień dobry (po sjeście).....buona sera
Dobry wieczór.....Buona sera
Do widzenia.....Arrivederci
Dobranoc.....Buona notte
Dziękuję.....Grazie
Nie rozumiem.....Non capisco
Gdzie jest...?.....Dove si trova...?
Ile to kosztuje?.....Quanto costa?
Pomocy!.....Aiuto!
Czy może mi Pan / Pani pomóc?.....Può aiutarmi?

Kup książkę

Poleć książkę

Zobacz koniecznie

1 Rzym

Stolica Włoch, Wieczne Miasto, do którego „prowadzą wszystkie drogi”, to jedno z najciekawszych i najpiękniejszych miast Europy. We Włoszech, słynących z historycznych ośrodków i niezliczonych zabytków, stanowi klasę samo dla siebie. Na jego choćby pobieżne poznanie trzeba zarezerwować kilka dni, na bardziej dogłębne – tygodnie bądź miesiące... Przygodę z Rzymem wypada zacząć od zwiedzenia jego najważniejszych zabytków: **Bazyliki św. Piotra** (i innych bazylik patriarchalnych), **Forum Romanum**, **Koloseum** i **Panteonu**. Nie można też pominąć **fontanny di Trevi**, **Term Dioklecjana**, **Kaplicy Sykstyńskiej**, wspaniałych **Muzeów Watykańskich** i **Muzeów Kapitolińskich** oraz atrakcji **Villi Borghese**. Na tych, którzy chcą wyjść poza turystyczny kanon czekają setki innych znakomitych zabytków wszystkich epok, dziesiątki renomowanych muzeów i galerii, wspaniałe parki i klimatyczne zaułki starych dzielnic. Rzym może przytłaczać swoją wielkością, onieśmielać dostojeństwem starych murów i majestatem Watykanu; jednocześnie zachwyca i uzależnia każdego, kto choć raz tu przyjedzie. Więcej zob. s. 115.

Fontanna di Trevi

© norbel | Fotolia.com

Kup książkę

Poleć książkę

Villa Hadriana

2 Tivoli – Villa Adriana i Villa d'Este

Niezwykłe zabytki sztuki rezydencjonalnej. Willa rzymskiego cesarza Hadriana powstała w II w.; pozostałością po niej są dobrze zachowane ruiny budynków i obiekty małej architektury parkowej. Pobliska XVI-wieczna Villa d'Este zachwyca tarasowymi ogrodami i licznymi fontannami. Jako arcydzieło architektury i projektowania krajobrazu została doceniona wpisem na listę UNESCO. Więcej zob. s. 171.

3 Alpy i jeziora podalpejskie

Rozciągające się wzdłuż całej północnej granicy Włoch – od Zatoki Genueńskiej po Zatokę Wenecką – Alpy nie potrzebują reklamy. Najwyższe góry Europy przez cały rok przyciągają wędrowców, narciarzy, wspinaczy, miłośników przyrody, fotografów... Włoskie Alpy oferują wielką różnorodność krajobrazów. Znajdziemy tu wyniosłe skaliste granie i ośnieżone szczyty, długie zielone doliny i strzeliste wapienne turnie. Niezapomniane wrażenia przynieśliśmy też znanie pięknie położonych alpejskich jezior, z których najbardziej znane to **Como** i **Garda**. Więcej zob. s. 240, 289, 497–550.

© costadelhol56 | Fotolia.com

Jezioro Garda

Kup książkę

Poleć książkę

© chiaraforasari | Fotolia.com

4 Novara – bazylika San Gaudenzio

Do piemockiej Novary warto przyjechać, by zobaczyć eklektyczną bazylikę św. Gaudencjusza z imponującą 121-metrową kopułą i smukłą barokową dzwonnica. Świątynię budowano ponad 300 lat! Więcej zob. s. 202.

5 Turyn

Stolica Piemontu, położona malowniczo u podnóży Alp, słynie z okazałego budynku Mole Antonelliana, sabaudzkich pałaców wpisanych na listę UNESCO oraz renesansowej katedry kryjącej kaplicę Całunu Turyńskiego. To oczywiście nie wszystkie zabytki i atrakcje miasta... Także w jego okolicach znajdziemy prawdziwe perły architektury – należą do nich klasycystyczna **bazylika Superga** oraz rokokowa królewska **Villa Stupinigi**. Więcej zob. s. 206.

Villa Stupinigi

© Fabio Lotti | Fotolia.com

Kup książkę

Poleć książkę

Cinque Terre, Veranza

6 Cinque Terre

Park Narodowy Cinque Terre chroni krajobraz i przyrodę odcinka wybrzeża Ligurii, na którym działy przyrody i rąk ludzkich łączą się ze sobą w harmonijną całość. Tarasowo rozłożone winnice i pola sąsiadują tu ze skalistymi, zarośniętymi lasem urwiskami, schodząc nad morze, gdzie pośród klifów ulokowały się kolorowe miasteczka ze żwirowymi lub piaszczystymi plażami. Więcej zob. s. 225.

Genua, portal katedralny

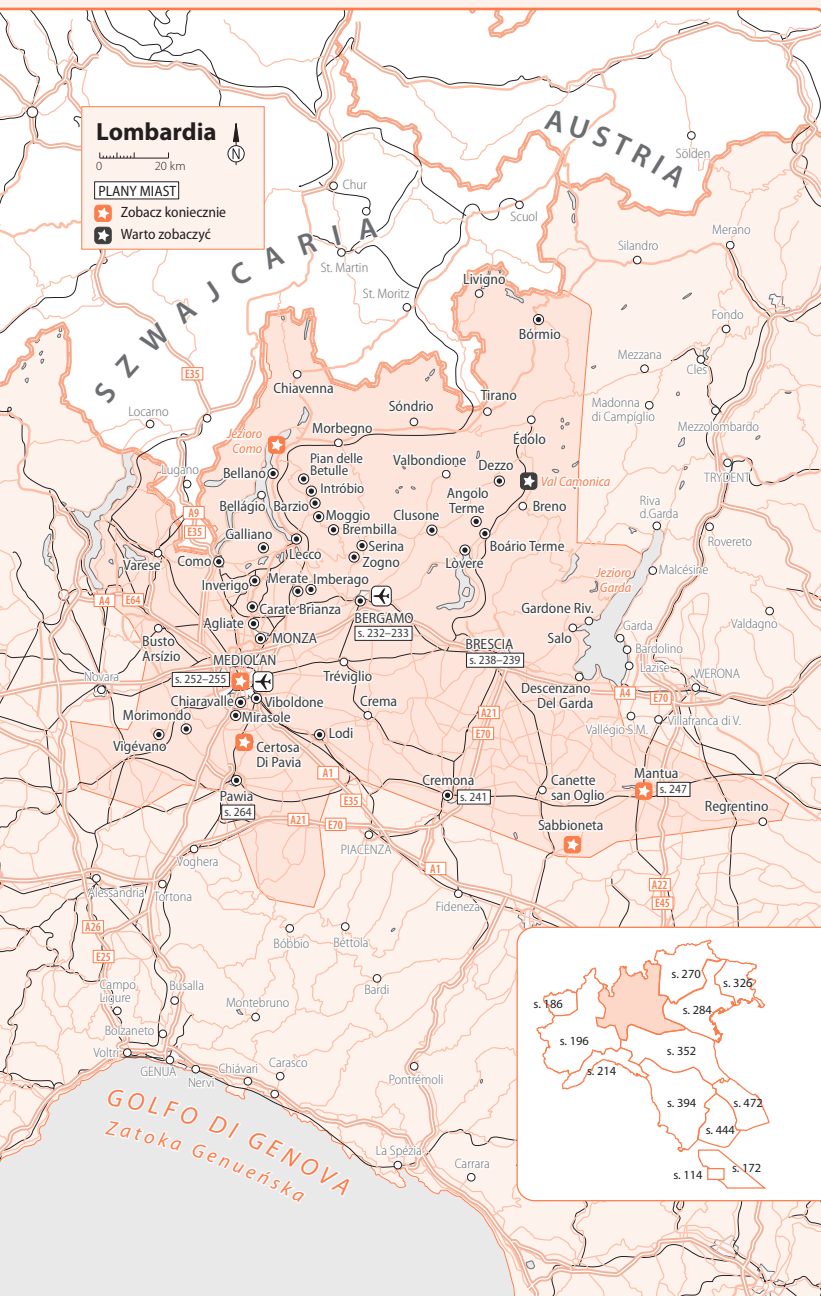
7 Genua

Stolica Ligurii, ze starówką wpisaną na listę UNESCO, to jedno z najciekawszych miast północnych Włoch. Zobaczymy tu nie tylko ciekawe zabytki – jak katedra San Lorenzo (IX–XII w.), liczne zabytkowe pałace i XII-wieczna latarnia morska – ale także Stary Port, kryjący takie atrakcje, jak Muzeum Morskie, galeon „Neptun” z *Piratów* Polańskiego, model biosfery ziemskiej, widokową windę i jedno z największych w Europie akwariów morskich. Więcej zob. s. 216.

Kup książkę

Poleć książkę

Lombardia

Lombardia jest najbogatszym i najbardziej uprzemysłowionym regionem Włoch, pod względem gospodarczym jest też „drugą stolicą” kraju. Nazwa regionu wywodzi się od barbarzyńskiego plemienia Longobardów, którzy podbili te tereny, kładąc kres rzymskiemu panowaniu. Region ten od zawsze znajdował się na styku kultur Północy i Południa. Dziś można tu zaobserwować ciekawą zależność pomiędzy tym, co zachowało się w krajobrazie z dawnych czasów, a ekspansywną nowoczesnością, która nazaczyła raz na zawsze charakter tego regionu. W Dolinie Val Camonica podziwiać można prehistoryczne malowidła naskalne i petroglify. Mediolan – współczesna włoska metropolia przyciągająca miliony młodych ludzi – jest znanym miastem uniwersyteckim. Zabytkowe zespoły miejskie Mantui i Sabbionety zostały uhonorowane wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. W uprzemysłowionej Lombardii znajdują się też mniejsze, równie znane i czarujące miasta, jak Cremona, Brescia, Lodi i Pawia. W regionie istnieje doskonała infrastruktura turystyczna, zarówno w części nizinnej, jak i alpejskiej. I naprawdę nigdzie nie trzeba reklamować Dolomitów i dolin alpejskich w Lombardii.

✦ **Certosa di Pavia** (s. 267) – klasztor Kartuzów, przykład rozwoju sztuki lombardzkiej

✦ **Dolina Val Camonica** (s. 235) – prehistoryczne rysunki naskalne

✦ **Jezioro Como** (s. 240) – jego piękno sławiono już w starożytności

✦ **Mantua** (s. 245) – otoczone z trzech stron jeziorami miasto rodzinne Wergiliusza, ze starówką wpisaną na listę UNESCO

✦ **Mediolan** (s. 249) – drugie co do wielkości miasto Włoch, centrum finansowe, gospodarcze i przemysłowe kraju, stolica mody, jedna z najbardziej znanych scen operowych – La Scala, siedziba muzeów i ośrodków kultury; wspaniała katedra i inne cenne zabytki; to tu, we wpisanym na listę UNESCO zespole klasztornym Dominikanów Santa Maria delle Grazie znajduje się jeden z najśłynniejszych fresków świata – *Ostatnia Wieczerza* Leonarda da Vinci

✦ **Sabbioneta** (s. 268) – renesansowe „miasto idealne”, zabytek UNESCO

Bergamo

📍 117 tys.

Miasto powstało jako osada celtycka, następnie znalazło się pod władzą Rzymian i Longobardów. W średniowieczu miało status wolnej komuny miejskiej, po czym było kolejno pod władzą wszystkich niemal okolicznych hegemonów.

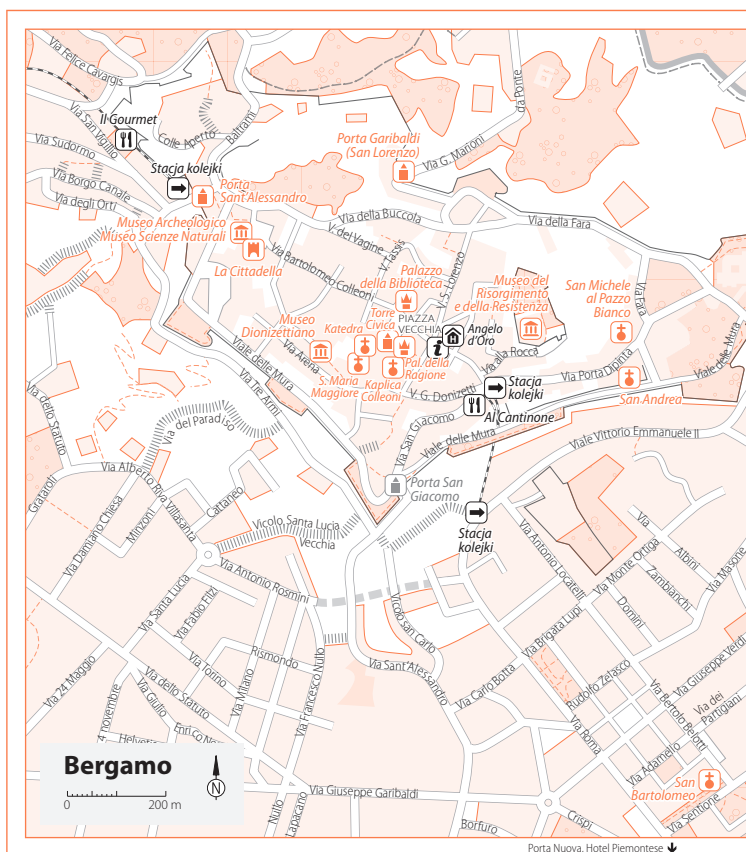
Miasto ma charakterystyczny układ i dzieli się na dwie części. Bergamo Alta to otoczone murami historyczne centrum na wzgórzu, a Bergamo Bassa to osada, która rozwinęła

się w kolejnych epokach na leżącej poniżej równinie. Stacja kolejki prowadzącej do Bergamo Alta znajduje się przy Via Vittorio Emanuele. Bergamo Alta to jedno z najpiękniejszych miasteczek włoskich, które do dnia dzisiejszego zachowało niegdyśjszy charakter.

Warto zobaczyć

Okolice bramy Sant'Agostino

Głównym wejściem do historycznego centrum jest **Porta** (brama) **Sant'Agostino**,

oprac. R. Bietek

Kup książkę

Poleć książkę

w murach miejskich pochodzących z XVI w. Dawny **kościół Sant'Agostino** z freskami z XIV i XV w. rozpoczyna stromą Via Porta Dipinta, która prowadzi do Piazza Mercato delle Scarpe, gdzie w XIV-wiecznym budynku znajduje się górna stacja wyciągu (można nim dojechać do Bergamo Bassa; 1,25 EUR).

Przy Via Porte Dipinte mieszczą się dwa **kościóły: San Michele al Pozzo Bianco i San Andrea**. Pierwszy pochodzi z XII w. – wewnątrz przyozdobione jest freskami z XIII–XV w., drugi to kościół neoklasycystyczny. Po prawej stronie rozciąga się park, gdzie znajduje się **Museo del Risorgimento e della Resistenza** (Muzeum

walki o zjednoczenie Włoch i ruchu oporu z czasie II wojny światowej).

Via Gombito prowadzi do serca miasta, na które składają się dwa place: Piazza Vecchia i Piazza del Duomo (plac Stary i Katedralny).

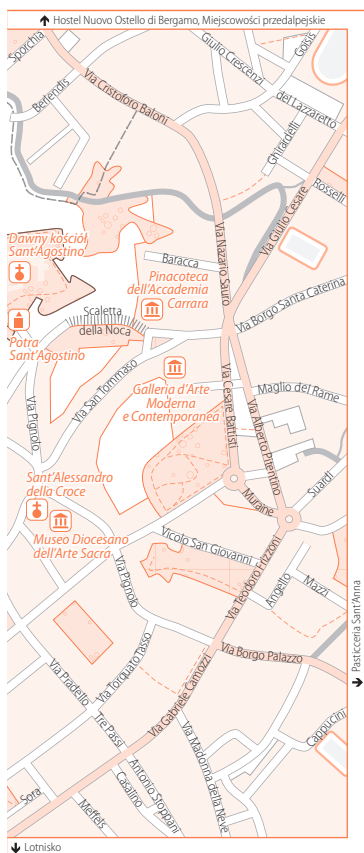
Piazza Vecchia

Piazza Vecchia zdominowany jest przez zabytki świeckie: **Pallazzo della Ragione** (Pałac Rozumu; ☉ wt.–nd. VI–IX 10.00–21.00, X–V wt.–pt. 9.30–17.30, sb. i nd. 10.00–18.00; 6 i 4 EUR) z XII w. reprezentujący wenecki gotyk, otwierający się na parterze portykiem z wieżą **Torre Civica** z XII w. (możliwy jest wjazd windą na szczyt; ☉ IV–X wt.–pt. 9.30–18.00, sb. 9.30–20.00, XI–III wt.–pt. 9.30–13.00 i 14.30–18.00, sb. 9.00–18.00; 3 EUR). W pałacu można podziwiać freski z XIV–XV w. autorstwa m.in. Donato Bramantego (przedstawiające postaci filozofów). Poza tym znajdują się tu: **Pallazzo della Biblioteca, XVIII-wieczna fontanna**.

Piazza del Duomo

Na Piazza del Duomo znajduje się **katedra**, po XVI-wiecznej przebudowie, z drewnianym XVIII-wiecznym chórem i freskami Tiepolo (*Męczeństwo św. Jana biskupa*). Na tym samym placu jest też XII-wieczna **bazylika romańska Santa Maria Maggiore**. Zwiedzających uderza barokowy przepych świątyni. Złocenia i stiuki wnętrza pochodzą z XVI–XVII w., niezmiernie ciekawie prezentuje się barokowy konfesjonał (bardzo charakterystyczny, rzeźbiony w drewnie). W kościele znajduje się grób włoskiego kompozytora Gaetano Dionizettiego.

Do kościoła przylega **kaplica Colleoni** (☉ III–X 9.00–12.30 i 14.00–18.00, XI–II wt.–nd. 9.00–12.30 i 14.00–16.30), wybudowana pod koniec XV w., będąca jedną z pereł renesansu lombardzkiego. Dekoracja wnętrza pochodzi z XVIII w., pod kopułą znajdują

Kup książkę

Poleć książkę

się freski Tiepolo. Baptysterium jest XIX-wieczną rekonstrukcją oryginalnej budowli z XIV w.

Inne zabytki Bergamo Alta

Jedną z atrakcji Bergamo Alta jest spacer wzdłuż murów miejskich z widokiem na Bergamo Bassa i okolicę.

Na terenie Bergamo Bassa znajduje się **Museo Diocesano dell'Arte Sacra** (Diecezjalne Muzeum Sztuki Sakralnej; 📍 wt.–nd. 15.00–18.30; 5 i 3 EUR), które posiada ciekawe zbiory przedmiotów i szat liturgicznych średniowiecznych i późniejszych.

Museo Donizettiano (Donizettiego), utworzone na cześć znakomitego obywatela miasta, ma w swych zbiorach nie tylko przedmioty związane z kompozytorem, lecz również zabytkowe instrumenty muzyczne (📞 +39 035 4160614; wizyta możliwa tylko po rezerwacji).

La Cittadella, XIII-wieczny budynek obronny, dzisiaj mieści w swych wnętrzach dwa muzea: **Scienze Naturali** (przyrodnicze) i **Archeologico** (archeologiczne); 📍 IV–IX wt.–pt. 9.00–12.30 i 14.30–17.30, sb. i nd. 9.00–19.00, X–III wt.–nd. 9.00–12.30 i 14.30–17.30; wstęp wolny.

W Bergamo Bassa rolę Piazza Vecchia pełni Porta Nuova, przejście otwierające drogę do nowoczesnego centrum Bergamo, którego budowa zakończyła się w 1927 r. Tutaj pomiędzy ulicami Tasso i XX Settembre znajduje się główne centrum handlowe miasta.

Bergamo Bassa

Mimo iż centrum Bergamo Bassa powstało na początku XX w., znajduje się tutaj kilka zabytków z wcześniejszych epok, jak np. **kościół San Bartolomeo** z XIX-wieczną fasadą i XVI-wieczną nadstawą ołtarza. Innym godnym uwagi obiektem sakralnym jest **kościół Sant' Alessandro della**

Croce pochodzący z XVII w. Fasada została przebudowana w latach 30. XX wieku. Kryje on muzeum z kilkoma ważnymi dziełami malarstwa XV w.

W neoklasycyzm **Palazzo dell'Accademia** mieści się **Pinacoteca dell'Accademia Carrara** (przy Piazza Carrara 82), z ważnymi zbiorami sztuki lombardzkiej i włoskiej od średniowiecza po wiek XIX oraz zbiorem płócien mistrzów europejskich (m.in. Rafaela, Tycjana, van Dycka).

Naprzeciwko znajduje się **Galleria d'Arte Moderna e Contemporanea**, gdzie znaleźć można dzieła De Chirico, Kandinskiego i innych. Pinakoteka: 5 i 3 EUR; czasowo nieczynna ze względu na prace konserwatorskie.

📍 Informacja turystyczna

➤ **Bergamo Alta:** Via Gombito 13; 📞 +39 035 242226, 📧 turismo@comune.bg.it, www.turismo.bergamo.it; 🕒 9.00–17.30.

➤ **Bergamo Bassa:** Viale Papa Giovanni XXIII 57 (Urban Center); 📞 +39 035 210204; 📧 turismo1@comune.bg.it, www.comune.bergamo.it; 🕒 9.00–12.30 i 14.00–17.30.

➤ **Aeroporto, Il Caravaggio:** 📞 +39 035 320402; 📧 info@turismo.bergamo.it; 🕒 8.00–21.00.

🏠 Noclegi

➤ **Hostel Nuovo Ostello di Bergamo**, Via Ferraris 1; 📞 +39 035 361724; 📧 www.ostellodibergamo.it; nocleg w dormitorium 18–20 EUR, jedynka 35 EUR, dwójka 50 EUR.

➤ **Hotel Agnello d'Oro****, Via del Gombito 22; 📞 +39 035 249883; 📧 www.agnellodoro.it. Nie warto jeść w tutejszej restauracji, gdyż jakość dań zupełnie rozmija się z ich cenami.

➤ **Hotel Best Western Piemontese******, Piazza Marconi 11; 📞 +39 035 242629; 📧 www.hotel-piemontese.com; dwójka od 80 EUR. Hotel świetnie usytuowany (Bergamo Alta w zasięgu ręki), pokoje przestronne, wygodne, każdy z prywatną łazienką. Komfortowo i drogo.

Kup książkę

Poleć książkę

Wyżywienie

W Bergamo warto spróbować jednego z wielu gatunków wytwarzanych tu serów. Poza tym miasto słynie z polenty (danie z kaszy kukurydzianej). Charakterystyczne dla Bergamo są też liczne bary z winem, które znakomicie smakuje z serami i wędlinami.

➤ **Al Cantinone**, Via Donizetti 25/A (Bergamo Alta). Tradycyjna kuchnia regionu.

➤ **Il Gourmet**, Via San Vigilio 1. Kuchnia regionalna. Restauracja słynie z doskonałych win i z wyśmienitej grappy, typowej włoskiej wódki. Stoliki z widokiem na miasto.

➤ **Pasticceria Sant'Anna**, Via Borgo Palazzo 43.

Okolice

Malownicze **Przedalpy** rozciągają się między jeziorami Iseo i Como, od rzeki Oglio po Addę. Na tym terenie usadowiło się sporo urokliwych miasteczek.

LÒVERE, położone nad najbardziej wysuniętym na północ krańcem jeziora Iseo, jest ważną stacją klimatyczną i ośrodkiem przemysłu metalurgicznego. Centrum Lòvere zachowało średniowieczny charakter, ślady fortyfikacji i dzieła sztuki. Godne uwagi są przede wszystkim **Galleria dell'Accademia Tadini**, mieszcząca pinakotekę i drogocenne zbiory porcelany, oraz **kościół Santa Maria in Valvendra** ze wspaniałym wnętrzem, bogatym w liczne dzieła sztuki.

Na północny wschód od Lòvere, nad rzeką Oglio, położone jest **BOARIO TERME**, znane przede wszystkim jako kurort termalny, podobnie jak pobliska, mniejsza miejscowość nad źródłem Dezzo – **ANGOLO TERME**. W dolinie **Val Camonica**, na południe od jeziora Iseo, obejrzeć można słynne **rysunki naskalne**, wpisane w 1979 r. na listę UNESCO. Najstarsze malowidła datowane są na neolit (przełom III i II tysiąclecia p.n.e.), najmłodsze pochodzą

z początku naszej ery. Od odkrycia w 1914 r. do dzisiaj opisano ponad 100 tys. rysunków, przedstawiających m.in. zwierzęta, sceny z pracy na roli, postaci ludzkie, a także abstrakcyjne wzory i zdobienia.

Położone głębiej w górach **CLUSONE** to centrum wypoczynku letniego i zimowego. Centrum miasteczka zachowało wiele śladów urbanistyki średniowiecznej, np. XV-wieczny **pałac komunalny** z wieżą, w którą wbudowany jest wspaniały **zegar astronomiczny** z końca XVI w. Inny zabytek, **bazylika Santa Maria Assunta**, urozmaicona schodkami i portykami, pochodzi z końca XVII w. Naprzeciw bazyliki znajduje się **Oratorio dei Disciplini** z XV w. ze słynnym freskiem na fasadzie, przedstawiającym *Triumf śmierci*.

Dalej na zachód znajduje się znana stacja narciarska **Oltre il Colle** (1030 m n.p.m.), otoczona przez korony dwutysięczników i miasteczko **SERINA** (820 m n.p.m.). Jest to nie tylko ośrodek wypoczynku letniego, ale i rodzinna miejscowość jednego z mistrzów szkoły weneckiej XVI w. – Palmy Starszego, którego poliptyk znajduje się w tutejszym kościele parafialnym.

W pobliskim **ZOGNO** (334 m n.p.m.) ma siedzibę **Museo della Valle**. Zobaczyć tu

Triumf śmierci w Clusone

Kup książkę

Poleć książkę

można przedmioty codziennego użytku związane z tradycjami i historią tych terenów.

Z położonych na północ od Lecco **BARZIO** i **MOGGIO** można dotrzeć wyciągami do **Piani di Artavaggio** i do **Piani di Bobbio**, widokowych terenów górskich rozciągających się na wysokości powyżej 1600 m n.p.m. Pobliskie **INTRÒBIO** (586 m n.p.m.) jest jednym z historycznych centrów tego regionu, niegdyś należało do Gryzonii. W miasteczku znaleźć można **wieżę** z XI w. będącą pamiątką panowania gryzońskiego.

Z Margno można wyciągiem dotrzeć do **PIAN DELLE BETULLE** (1456 m n.p.m.) – wioski słynącej z tradycji ręcznego wyrobu noży i nożyc. Ma tu siedzibę **muzeum**, które gromadzi dokumenty dotyczące tradycji rolniczych i rękodzielniczych na tym terenie.

Nad jeziorem Como położone jest uroczysko **BELLANO**, znane dzięki istnieniu tu głębokiego **wąwozu** utworzonego przez strumień Pioverna. Zwiedzanie malowniczej gardzieli wąwozu umożliwiają zamontowane w nim schody i platformy widokowe.

Informacja turystyczna

➤ **Lòvere**, Piazza XIII Martiri 37; ☎ +39 035 962178; @ info@iataltosebiano.it; 🕒 śr.–pt. 10.00–12.00 i 15.00–18.00, sb. i nd. 9.30–12.30 i 15.00–18.30.

Dojazd

➤ **Samochodem**: Na obszar Przedalp dotrzemy samochodem z Mediolanu i Bergamo autostradą A4 (zjazd Seriate) i dalej drogą nr 42.

Noclegi

➤ **Hotel Belvedere****, Piazza Marconi 69, Lòvere; ☎ +39 0359 60589; @ www.hotel-belvedere-lovere.it; jedynka 40–50 EUR, dwójka 50–65 EUR. Klasyczny hotel z niezwykle przy-

jazną obsługą; warto spróbować dań w hotelowej restauracji.

➤ **Kemping Arera**, Via Monte Arera 303, Zambala Alta, Oltre il Colle; ☎ +39 0347 3163377, @ www.campingarera.com; 🕒 I–XII. Domki i przyczepy kempingowe do wynajęcia.

➤ **Kemping Clusone Pineta**, Via Flish 14, Fiorine, Clusone; ☎ +39 0346 22144; @ www.campingclusone.it; 🕒 I–XII.

➤ **Ostello del Porto**, Via G. Paglia 70, Lòvere; ☎ +39 0359 83529; @ info@aighostels.it; nocleg w dormitorium ok. 19 EUR. Hostel sieci AIG z widokiem na jezioro. Zlokalizowany przy porcie.

Brescia

👤 195 tys.

Od wieków kwitnąca gospodarka **Brescii** bazuje na produkcji broni, przemyśle ciężkim i wydobywaniu metali. Historyczne centrum tego bogatego współcześnie miasta zachowało ślady średniowiecza, renesansu i XIX w.

Warto zobaczyć

Przy Corso dei Martiri della Libertà wznosi się **kościół Santa Maria dei Miracoli** z piękną renesansową fasadą z XV–XVI w. W pobliskich bocznych ulicach znajdują się dwie kolejne świątynie: **kościół Santi Nazaro e Celso**, z poliptykiem młodego Tycjana (*Chrystus Zmartwychwstały, Zwiastowanie i Święci*) oraz romańsko-gotycki, XIII-wieczny **kościół San Francesco**.

Cztery główne place Brescii stanowią jej ścisłe centrum.

Piazza della Loggia

Przy Piazza della Loggia, od XV w. stanowiącego centrum życia miasta, mieści się renesansowy budynek urzędu miejskiego

Kup książkę

Poleć książkę

(**Palazzo della Loggia**). Cały plac, zdominowany zresztą przez Loggię, posiada architektoniczne cechy renesansu lombardzko-weneckiego.

Na uwagę zasługuje też **Torre dell'Orologio**, czyli wieża zegarowa, wzorowana na tej znajdującej się na placu św. Marka w Wenecji. Z placem tym związana jest smutna historia. Tu tutaj w 1974 r. zamachowcy organizacji Czerwonych Brygad podłożyli bombę. W wyniku zamachu śmierć poniosło kilka osób.

Budynek **Palazzo Monte di Pietà** łączy plac z Via X Giornate i Corso Zanardelli.

Piazza Paolo VI

Niedaleki Piazza Paolo VI przyozdobiony jest dwoma XVIII-wiecznymi fontannami. Mimo że ma niewielkie rozmiary, plac mieści aż dwie katedry: **La Rotonda** (czyli stara katedra; ☉ śr.–sb. 9.00–12.00; 15.00–18.00, nd. 9.00–10.45 i 15.00–18.00) – budowla romańska na planie centralnym powstała w XII w. Kościół charakteryzuje się surowym wnętrzem, masywnymi filarami i podniesionym w XV w. powyżej poziomu podłogi kościoła prezbiterium. W dwóch kaplicach znajduje się Skarbiec (Tesoro), malowidła Moretto oraz pozostałości rzymskiej mozaiki podłogowej. W krypcie można oglądać fragmenty fresków w stylu bizantyjskim z XII–XIV w.

Duomo Nuovo (nowa katedra) to przykład architektury manierystycznej (budowla trwała ponad sto lat). Kopułę dodano w XIX w. Wewnątrz znajdują się m.in. płótno Moretto z XVI w. i arka św. św. Apolonia i Filastra.

Obok *duomo* stoi **Palazzo Broletto**, budowla romańsko-gotycka z XII/XIII w. z loggią „delle Grida” („grida” był to rodzaj edyktów wydawanych przez gubernatorów miast podczas panowania hiszpańskiego w Lombardii) i wieżą zwaną „del Popolo”, pochodzącą z XI w.

Piazza del Foro

Najstarsze ślady działalności miejskiej można oglądać przy Piazza del Foro, gdzie znajdują się pozostałości teatru rzymskiego, wschodniego portyku forum i **Tempio Capitolino** (świątynia kapitolinińska) z I w. n.e. W cellach Tempio leży **Museo Romano** (☉ śr.–pn. 10.00–17.00; 4 EUR, ulgowy 3 EUR), dalej, przy Via dei Musei – kompleks klasztorny i muzealny San Salvatore – Santa Giulia (☉ poł. VI–IX 10.30–19.00, X–poł. VI 9.30–17.30, zamkn. w pn.; 10 EUR, ulgowy 7,50 EUR).

Bazylika San Salvatore pochodzi z IX w. Jest to świątynia trzynawowa podzielona kolumnami z VIII w. Na ścianach można oglądać freski i stiuki z VIII i XIV w. W skład kompleksu wchodzi także romański **kościół Santa Maria in Solario** z XII stulecia oraz XVI-wieczny **kościół Santa Giulia**, który jest częścią kompleksu muzealnego **Museo di Santa Giulia**, przechowującego zabytki sztuki sakralnej oraz archeologiczne.

Via Moretto i Cidneo

Via Moretto jest ulicą barokowych siedzib szlacheckich. Przy jej zakończeniu znajduje się **Pinacoteca Tosio Martinengo** z płótnami miejscowych twórców doby renesansu. Obok, po prawej stronie, znajduje się **kościół Sant'Angela Merici** z malowidłami Tintoretta i Palmy Młodsze.

Wzgórze Cidneo, dzisiaj park, mieści przebudowany w XVI w. **castello** (zamek), w którego wnętrzach znajduje się **Museo del Risorgimento** (Muzeum Walk o Zjednoczenie Włoch).

Informacja turystyczna

✉ Via Trieste 1 (róg Piazza Paolo VI); ☎ +39 030 2400357; ✉ infopoint@comune.brescia.it, www.turismobrescia.it.

✉ Viale Della Stazione; ☎ +39 030 8378559; ✉ infopointstazione@comune.brescia.it,

Kup książkę

Poleć książkę

www.bresciatourism.it; ☎ oba punkty 9.00–13.00 i 13.30–17.30.

🚗 Dojazd

➤ **Samochodem:** Od strony Padwy do Brescii można dojechać autostradą A4, od strony Bergamo i Mediolanu – drogą nr E64.

🏠 Noclegi

➤ **Hostel La Locanda degli Acrobati**, Rua Confettora 6/8; ☎ +39 345 9009963; 🌐 www.cooperativarelarete.it; nocleg od 20 EUR, śniadanie w cenie.

➤ **Hotel San Marco***, Via Spalto San Marco 15; ☎ +39 030 45541; jedynka 29 EUR, dwójka 50 EUR.

🍴 Wyżywienie

➤ **La Sosta**, Via San Martino della Bataglia 20. Kuchnia regionalna w najlepszym wydaniu. Dość drogo.

➤ **Osteria al Bianchi**, Via Gasparo da Salò 32. Typowo lokalna kuchnia. Warto tu spróbować *i malfatti agli spinaci*.

Como

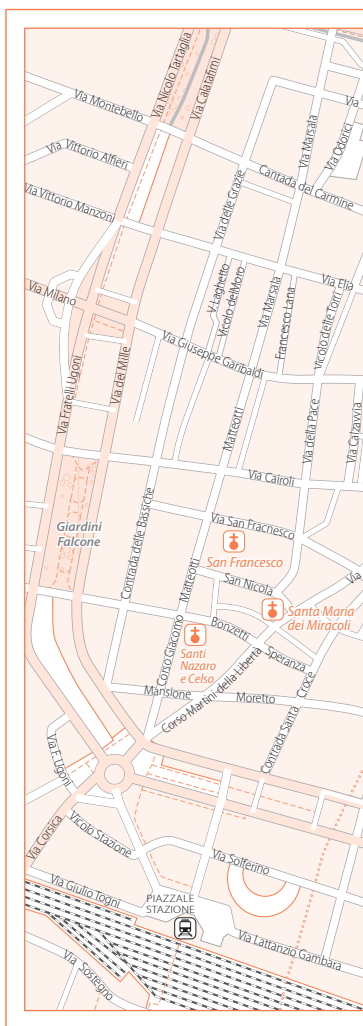
📶 83 tys.

Como, położone nad jeziorem o tej samej nazwie, u stóp Monte Brunate, zawdzięcza swe bogactwo i sławę produkcji jedwabiu, która rozwijała się tutaj do XVI w. Miasto strzeżone jest przez wieżę **Baradello**, pochodzącą z okresu, gdy współzawodniczyło z Mediolanem.

Warto zobaczyć

Como posiada kilka znakomitych zabytków, a średniowieczne centrum historyczne zdradza kształt rzymskiego *castrum*. Dwie główne ulice miejskie łączą Piazza Duomo, gdzie znajduje się romańsko-gotycki **Palazzo**

Broletto (z podcieniami parteru i marmurową fasadą), do którego przylega wieża. Pałac przykuwa uwagę swymi charakterystycznymi kolorami: bielą, różem i szarością. Znajdująca się obok **katedra** z XV–XVI w. (☎ pn.–sb. 10.30–17.00, nd. 13.00–16.30), z kopułą Juvarry z poł. XVIII w., to wspólny przykład renesansu lombardzkiego.

oprac. R. Bielek

Kup książkę

Poleć książkę

Lubisz podróżować samodzielnie? Chciałbyś poznać historię, kulturę i przyrodnicze atrakcje odwiedzanych krajów, regionów i miast? Seria **Bezdroża Classic** powstała z myślą o Tobie! Ten przewodnik pomoże Ci zaplanować wyjazd, stanie się Twoim wiernym towarzyszem podróży i zapewni pasjonującą lekturę także po powrocie!

W przewodniku:

- niezbędne informacje praktyczne i krajoznawcze
- szczegółowe opisy regionów, miejscowości, zabytków i obiektów przyrodniczych
- kalendarium wydarzeń kulturalnych
- liczne ciekawostki
- przydatny słowniczek

69 map i planów

79 ramek z ciekawostkami

4 trasy samochodowe

14 tras górskich

zobacz koniecznie

niezbędnik turysty

przejrzysty układ

mapy
z oznaczeniem
atrakcji

polonika

Nr katalogowy: 25077

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

🔗 <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
🔗 <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
🔗 <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-283-0066-8

9 788328 300668 >

Cena 49,90 zł

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>